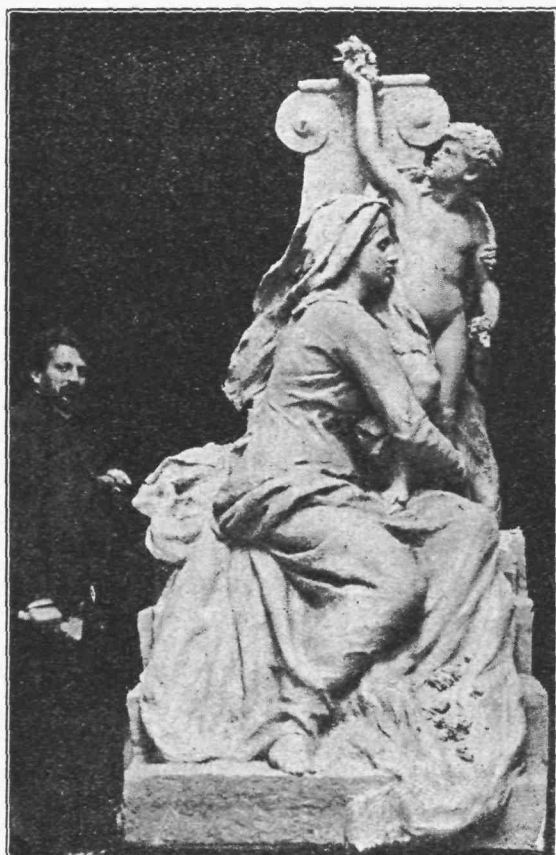

Α. ΣΩΧΟΣ Μνημείον Ν. Ζαρίφη.

ἡ ἰδιοφυΐα εἶνε εἰδικὴ ἐπιτηδεύουσα, δι' ἐξασκήσεως ἀποκτηθεῖσα, δι' ἧς καλλίτερον τῶν ἄλλων, καλλιτεχνικόν τι ἔργον ἐκτελεῖται ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ καλλιτέχνου. Ὁρειομένη δὲ εἰς τὴν νευρικὴν κληρονομικότητα, καὶ διεγειρομένη διὰ τῆς σχετικῆς ἀνατροφῆς, διὰ τοῦ καλλιτεχνικοῦ περιβάλλοντος, ἀποτελεῖται ἀπὸ ἰδίων εὐφυΐαν τῶν ἐγκεφαλικῶν κέντρων τῆς ἀντιλήψεως, τοῦ συνδυασμοῦ καὶ τῆς ἐκφράσεως τῶν καλλιτεχνικῶν αἰσθημάτων.

Μολονότι εἰς ὅλα τὰ καλλιτεχνικά τάλαντα ὁ αὐτὸς ψυχολογικὸς ὁργανισμὸς διέπει τὰ φαινόμενα, οὐχ ἦττον, ἅς λάβωμεν τὸ ζωγραφικὸν *talentum*, τὸ μᾶλλον σχετιζόμενον μὲ τὴν «Πινακοθήκην» καὶ μελετήσωμεν αὐτὸ φυσιολογικῶς.

Ὁ ζωγράφος ὁ ἔχων ἰδιοφυΐαν, ἔχει πρῶτον εἰδικὴν λεπτότητα καὶ εὐαισθησίαν εἰς τὸ αἶσθημα τῶν χρωμάτων, εἰς τὴν λεπτοτέραν τῶν ἄλλων ἀντίληψιν τῆς ἁρμονίας τοῦ ἀριθμοῦ, τῶν μορφῶν καὶ τῆς διευθύνσεως τῶν φωτεινῶν δονήσεων αἵτινες ἀποτελοῦσι, κατὰ τοὺς Helmholtz καὶ Brücke τὴν αἴσθησιν τῶν χρωμάτων καὶ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῶν. Τὸ κέντρον τοῦ αἰσθήματος τούτου, σχετιζομένου μάλιστα καὶ μὲ τὸν ἔρωτα, εἰς τὴν ζωγραφικὴν ἐκφράσιν τοῦ ὁποῦ λαμβάνει πρῶτιστον μέρος τὸ αἶσθημα τῶν ἐκφρα-

στικῶν χρωμάτων, δὲν εἶνε καθαρῶς κέντρον τῆς ἀνωτέρας ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς κατωτέρας βαθμίδας τῆς κλίμακος, ἰδίως εἰς τὰ πτηνὰ τὰ ὁποῖα, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐρώτων αὐτῶν, περιβάλλονται τὰ λαμπρότερα χρώματα, καὶ ἐνοῦνται διὰ τῆς ἐπιλογῆς τοῦ Darwin, πρὸς διαιώνισιν τῶν ὠραίων χρωμάτων. Ὡστε τὸ αἶσθημα τοῦτο, δὲν ἔχει οὐδὲν τὸ ἔκτακτον διὰ τὸν καλλιτέχνην.

Ἐνῶ τοῦναντίον τὸ κέντρον τῶν ὀπτικῶν ἀντιλήψεων, δι' οὗ ὁ καλλιτέχνης ζωγραφίζει οὐχὶ τὰ πράγματα ὡς ἔχουσιν, ἀλλ' ὡς ταῦτα ἀνακλῶνται εἰς τὸν ἀμφιβληστροειδῆ ἢ μᾶλλον εἰς τὸ ὀπτικὸν κέντρον, εἶνε πολὺ ἀνώτερον, διότι σχετιζόμενον μὲ τὸ κέντρον τῆς ἐναποταμίσεως, τῶν ὀπτικῶν μνημονικῶν εἰκόνων, διεγείρει εἰς τὸν θεατὴν τῆς εἰκόνος διὰ τοῦ θεμελιώδους φαινομένου τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἰδεῶν ἀορίστως τὰς σχετικὰς καλλιτεχνικὰς σκέψεις, αἵτινες συμπληροῦσι τὴν εἰκόνα καὶ ἀποτελοῦσι τοὺς ῥεμβασμοὺς εἰς τοὺς ὁποίους βυθίζομεθα πρὸ τῶν ὠραίων καὶ ἐκφραστικῶν εἰκόνων τῶν μεγάλων ζωγράφων.

Ἔως ἐδῶ ἐκτείνεται ἡ ἰδιοφυΐα. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνωτέρω κέντρου τῆς ἀντιλήψεως τῶν οὐσιωδῶν καὶ χαρακτηριστικῶν ὀπτικῶν σημείων, δι' ὧν παρίστανται ἐν τῇ σκέψει τοῦ ζωγράφου, διὰ πρῶτην φοράν, τὰ ὑψηλὰ αἰσθήματα καὶ τὰ μεγάλα γεγονότα, ἅτινα θέλει ν' ἀναπαραστήσῃ διὰ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἁρμονίας τῶν χρωμάτων καὶ τοῦ φωτισμοῦ, ἀποτελεῖ τὴν μεγαλοφυΐαν, ἥτις διαλάμπει εἰς τὰ ἔργα τοῦ Ραφαήλ, Μουρίλλου, Πῶλ Βερονέζ, Feuerbach, κλπ.

Αὕτη εἶνε ἡ ψυχολογία τῆς καλλιτεχνικῆς ἰδιοφυΐας καὶ μεγαλοφυΐας, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἀτέχνου σχεδιογραφήματος.

ΣΤ. ΖΩΓΡΑΦΙΑΣ

ΔΑΚΡΥΑ

Μέσ' ἀπ' τῆς γῆς τὰ σωθικά
Ποῦ ἡ φωτιὰς τῶν ἡφαιστειῶν βράζουν
Κρύσταλλα νερά, γλυκὰ
Καὶ γάργαρα, πηγάζουν.

Κι' ἀπ' τῆς καρδιάς τὰ σωθικά
Κ' ἀπ' τῆς φωτιᾶς τοῦ στήθους καὶ τῆς λαύρας
Σιγοτρέχουν μυστικά
Τὰ δάκρυα τὰ μαῦρα.

Μ. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ

